

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Załącznik A do SOPZ dla zadania:

Wykonanie ekspertyz na potrzeby uzupełniania stanu wiedzy dla przedmiotów ochrony w obszarach Natura 2000: Dębniańskie Mokradła PLH020002, Dolina Łachy PLH020003, Piekielna Dolina koło Polanicy PLH020010, Grądy w Dolinie Odry PLH020017, Dobromierz PLH020034, Biała Łądecka PLH020035, Dolina Widawy PLH020036, Grodczyn i Homole koło Dusznik PLH020039, Masyw Ślęży PLH020040, Irysowy Zagon koło Gromadzynia PLH020051, Zagórzyckie Łąki PLH020053, Ostoja nad Bobrem PLH020054, Przeplatki nad Bystrzycą PLH020055, Góry Orlickie PLH020060, Dzika Orlica PLH020061, Wrzosowiska Świętoszowsko-Ławszowskie PLH020063, Las Pilczycki PLH020069

SZABLON DOKUMENTACJI UZUPEŁNIENIA STANU WIEDZY DLA OBSZARU NATURA 2000 (KOD I NAZWA OBSZARU)

---

1) Informacja o przedmiotach ochrony objętych ekspertyzą

2) Rzeczywisty stan ochrony przedmiotów ochrony obszaru objętych ekspertyzą

Ocenę stanu ochrony poszczególnych przedmiotów obszaru należy opracować wg poniższego zestawienia. Stan ochrony gatunków występujących w obszarze powinien być wyrażony kryteriami i wskaźnikami przyjętymi dla danego gatunku (zgodnymi z metodyką Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska).

Przedmioty ochrony objęte inwentaryzacją												
L.p.	Gatunki (Nazwa polska i łacińska)	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik ¹	Poprzednia ocena wskaźnika na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Obecna ocena wskaźnika wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena parametru na stanowisku wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV, U1, U2, XX	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku w obszarze wg skali FV, UI, U2, XX		
	Gatunek A		(GUID – 4 ostatnie znaki)	Stan populacji								
				Stan siedliska								
						Perspektywy ochrony/ zachowania						
						Stan populacji						
	Stan siedliska											
	Perspektywy ochrony/zachowania											

2a) Referencyjny stan ochrony przedmiotów ochrony obszaru objętych ekspertyzą

Referencyjny należy rozumieć jako docelowy i możliwy do osiągnięcia. Referencyjny stan ochrony poszczególnych przedmiotów obszaru należy opracować wg poniższego zestawienia. Referencyjny stan ochrony gatunków występujących w obszarze powinien być wyrażony kryteriami i wskaźnikami przyjętymi dla danego gatunku (zgodnymi z metodyką Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska).

Przedmioty ochrony objęte inwentaryzacją									
L.p.	Gatunki (Nazwa polska i łacińska)	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik ¹	Referencyjna ocena wskaźnika wg skali FV, UI, U2	Referencyjna ocena parametru na stanowisku wg skali FV, UI, U2	Referencyjny stan ochrony stanowiska wg skali FV, U1, U2	Referencyjny stan ochrony siedliska/gatunku w obszarze wg skali FV, UI, U2
	Gatunek A		(GUID – 4 ostatnie znaki)	Stan populacji					
			Stan siedliska						
			Perspektywy ochrony/ zachowania						
	Gatunek A			Stan populacji					
			Stan siedliska						
			Perspektywy ochrony/zachowania						

¹Za referencyjny stan ochrony uważa się taki stan ochrony jaki jest obecnie możliwy do osiągnięcia w obszarze Natura 2000, w danych uwarunkowaniach społeczno-gospodarczo-przyrodniczych. W uzasadnieniu powinno wskazać się wskaźniki, dla których jest możliwa poprawa ich stanu, z założeniem, że stan ochrony ocenia się na zestawie wskaźników, których zastosowanie jest możliwe w danym obszarze Natura 2000.

3) Analiza zagrożeń

W tej części należy opisać zidentyfikowane główne zagrożenia istniejące i potencjalne w odniesieniu do przedmiotów ochrony. Wskazane jest opracowanie schematu pokazującego związku przyczynowo-skutkowe pomiędzy przedmiotami ochrony a zagrożeniami. Przy opracowywaniu listy zagrożeń należy posłużyć się kodami zagrożeń z listy referencyjnej zagrożeń, presji i działań stanowiącą załącznik 5 do Instrukcji wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000 wersja 2012.1”, opracowanej przez Generalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska, dostępnej pod adresem internetowym <http://natura2000.gdos.gov.pl/strona/nowy-element>

L.p.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis zagrożenia	Numer stanowiska
		Istniejące	Potencjalne		
	Kod i nazwa przedmiotu ochrony	Zagrożenia dla utrzymania lub osiągnięcia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony.	Zagrożenia o charakterze naturalnym lub antropogenicznym, które mogą ujawnić się z chwilą realizacji planów/programów, pojawienia się negatywnych trendów w rozwoju społecznym i gospodarczym.	Należy opisywać zagrożenie precyzyjnie i w sposób zgodny ze stanem faktycznym oraz sytuacją na obszarze. Istotne w opisie zagrożenia jest podanie czynników powodujących zagrożenie oraz ich źródła.	4 ostatnie cyfry GUID – przekazać także w wektorowej warstwie informacyjnej GIS
	Przykład: 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion)	A03.03 Zaniechanie/ brak koszenia. K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	A02 Zmiana sposobu uprawy. A08 Nawożenie (nawozy sztuczne).	Istniejące: A03.03 Zagrożenie zdefiniowane jako istniejące dla siedlisk łąkowych 6410 i 6510. Brak opłacalności i przemiany ekonomiczno-społeczne spowodowały zarzucenie lub ograniczenie użytkowania łąkowo-pasterskiego na znacznej powierzchni siedlisk łąkowych w obrębie obszaru Natura 2000. K02.01 Zagrożenie zdefiniowane jako istniejące dla siedlisk przyrodniczych 6410, 6510 i 7230 oraz gatunku rośliny 1903. W przypadku siedlisk 6410 i 6510 zaniechanie koszenia, zbyt mała lub	

				<p>zbyt duża częstotliwość działań, bądź też prowadzenie działań w niewłaściwych terminach prowadzi do zmiany składu gatunkowego i zmniejszenia udziału gatunków charakterystycznych. W stosunku do siedliska 7230 stwierdzono ekspansję trzciny i trzęślicy, a miejscowo także wkraczanie wysokich turzyc oraz zarastanie przez drzewa i krzewy. Zagrożenia dla siedliska 7230 są tożsame z zagrożeniami dla lipiennika Loesela (1903), przy czym ich oddziaływanie jest znacznie wcześniej widoczne.</p> <p>Potencjalne:</p> <p>A02 Zagrożenie zdefiniowane jako potencjalne dla siedlisk łąkowych 6410 i 6510. Brak opłacalności wynikającej z użytkowania łąkowo-pasterskiego może spowodować zamianę siedlisk łąkowych w grunty orne i wprowadzanie na nie dochodowych upraw.</p> <p>A08 Zagrożenie zdefiniowane jako potencjalne dla siedlisk łąkowych 6410 i 6510. Stosowanie nawozów w celu zwiększenia wydajności produkcyjnej łąk spowoduje wzrost żyzności siedliska oraz zmiany w strukturze i składzie gatunkowym siedlisk łąkowych na korzyść wysoko produktywnych traw.</p>	
--	--	--	--	---	--

4) Cele działań ochronnych

L.p.	Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia zakładanego celu działań ochronnych
	<i>Kod i nazwa przedmiotu ochrony.</i>	<i>Cel powinien być mierzalny, możliwy do zweryfikowania i realny do wykonania w trakcie obowiązywania PZO. Należy określić wskaźnik, w zakresie którego osiągnięty ma być założony cel.</i>	<i>Należy określić realny termin osiągnięcia wyznaczonego celu.</i>

5) Ustalenie działań ochronnych

Działania ochronne należy przygotować dla poszczególnych przedmiotów ochrony w odniesieniu do wskaźników przyjętych w monitoringu ogólnopolskim gatunku, zagrożeń i sformułowanych celów ochrony.

LP.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
Dotyczące ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków				
	<i>Kod i nazwa przedmiotu ochrony W przypadku działań ochronnych skierowanych do kilku przedmiotów ochrony należy umieścić je w jednym wierszu, aby nie dublować wpisów.</i>	<i>Zamieścić szczegółowy opis działania (m.in. techniczne uwarunkowania realizacji, terminy i częstotliwość wykonywania w skali roku, z uwzględnieniem aspektów fenologicznych zw. z ekologią przedmiotów ochrony). Działania należy opracować kierując się potrzebą osiągnięcia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony – dążąc do uzyskania wskaźników przyjętych w ogólnopolskim monitoringu gatunku lub siedliska. Jednak należy przy tym wziąć pod uwagę lokalną specyfikę populacji, w odniesieniu do której, uzyskanie wskaźników ogólnopolskich nie zawsze będzie właściwe. Przy planowaniu działań ochronnych na terenie gospodarstwa rolnego należy podzielić je na: obligatoryjne (Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe i pastwiskowe trwałych użytków zielonych) i fakultatywne (Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu ukierunkowanego na ochronę siedliska przyrodniczego ... w ramach obowiązującego PROW / Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu w ramach obowiązującego PROW z uwzględnieniem wymogów gatunku ...)</i>	<i>Wskazać miejsce realizacji działania z dokładnością do działki ewidencyjnej lub wydzielania leśnego ORAZ podając 4 ostatnie cyfry GUID – przekazać także w wektorowej warstwie informacyjnej GIS.</i>	
Dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych				
		<i>W oparciu o metodykę PMS GIOŚ.</i>	<i>Określenie współrzędnych geograficznych, z wykorzystaniem układu współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992 stałych miejsc wykonywania badań monitoringowych. Poza współrzędnymi, określenie lokalizacji poprzez nr GUID (4 ostatnie cyfry).</i>	<i>Jako podmiot odpowiedzialny należy wpisać RDOŚ.</i>

6) Projekt weryfikacji SDF obszaru (jeśli dotyczy)

Przedmioty ochrony wg. obowiązującego SDF w zakresie objętym ekspertyzą (stan na dzień .....

Gatunki zwierząt

Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Pop. osiadła		Pop. rozrodcza		Pop. przemieszczająca się		Pop. zimująca		Jednostka liczebności	Ocena populacji	Ocena st. zach.	Ocena izolacji	Ocena ogólna	
			Min.	Max	Min.	Max	Min.	Max	Min.	Max						
1037																
6179																

Projekt zmiany SDF

L.p.	Zapis SDF	Proponowany zapis SDF	Uzasadnienie do zmiany
			<i>Uzasadnienie merytoryczne dla każdej z wprowadzonych propozycji zmian.</i>

W odniesieniu do SDF należy załączyć do dokumentacji propozycję zmienionego SDF (wg. Instrukcji wypełniania SDF).

7) Literatura

Zestawienie publikacji wykorzystanych do opracowania planu wg. wzoru:

<Nazwisko i pierwsza litera imienia>. <rok>. <Tytuł>. <Wydawnictwo> <numer_zeszytu*>: <strona*>; <miasto>

* - dotyczy magazynów, zeszytów naukowych. W przypadku <strony_artykułu> wpisać strony gdzie znajdują przywoływane, cytowane informacje

Np.:

Kuźniak S., Dombrowski A., Goławski A., Tryjanowski P. 1997. Stan i zagrożenia polskiej populacji ortolana Emberiza hortulana na tle sytuacji gatunku w Europie. Notatki ornitologiczne 38: 141-150.

Walasz K., Mielczarek K. 1992. Atlas ptaków lęgowych Małopolski 195-1991. Biologica Silesiae: 55-65; Wrocław.